

Rapport 2004:1

Erfarenheter från folkomröstningen

den 14 september 2003

Valmyndigheten

Erfarenheter från 2003 års folkomröstning

Innehållsförteckning

1	Inledning	2
2	Sammanfattning	2
3	Förberedelser	2
4	Valdeltagande	3
5	Vissa ekonomi- och statistikuppgifter	3
6	Röstkort och röstlängder	3
6.1	Röstkort	3
6.2	Röstlängder	4
7	Valmaterial	5
8	Förtidsröstning	5
8.1	Poströstning	5
8.2	Institutionsröstning	6
8.3	Utlandsröstning	7
9	Informationsinstitatser	8
9.1	Röstkortet	8
9.2	TV-spottar	8
9.3	Hemsidan	9
9.4	Valjouren	9
9.5	Riktad information till vissa väljargrupper	9
10	Valdatasystemet	11
11	Kommunala folkomröstningar	11

1 Inledning

Valmyndigheten har i denna rapport sammanställt erfarenheter från genomförandet av den landsomfattande folkomröstningen den 14 september 2003 om införande av euron. Länsstyrelser och valnämnder har lämnat sina synpunkter och överläggningar har hållits med leverantörer av valmaterial och tjänster. Valmyndigheten har dessutom begärt in viss statistik från valnämnder och länsstyrelser. Dessa uppgifter kommer att särskilt redovisas nedan.

2 Sammanfattning

Genomförandet av folkomröstningen har fungerat mycket bra för hela valadministrationen och leverantörer av tjänster och material har utfört sina åtaganden till belåtenhet.

För att öka möjligheten för personer utomlands att skicka in sin brevröst i rätt tid anser Valmyndigheten att tidsperioden som föreskrivs för att göra i ordning och skicka in en brevröst från utlandet bör förlängas. En sådan åtgärd kräver dock ställningstagande av både regering och riksdag. Frågan behandlas utförligare i avsnitt 8.3 Utlandsröstning.

3 Förberedelser

Den 29 november 2002 kom riksdagspartierna överens om att en landsomfattande folkomröstning skulle hållas söndagen den 14 september 2003 om införande av euron. Under januari månad överlämnade regeringen en proposition till riksdagen med förslag till lag om folkomröstning om införande av euron. Den 16 januari 2003 fick Valmyndigheten regeringens uppdrag att starta förberedelserna för folkomröstningen.

Valmyndigheten påbörjade planeringen för genomförandet av folkomröstningen med att ta fram en intern arbetskalender och en informationsplan, som presenterades redan under januari månad.

För flertalet produkter och tjänster fanns redan ingångna avtal. En ny upphandling av tryckning av röstsedlar fick dock påbörjas. Valmyndigheten framställde underlag för röstsedlar, röstlängder, röstkort och brevröstningsmaterial. Leverantörer av material och tjänster kontaktades.

Under februari månad skickade Valmyndigheten ut en begäran till utlandsmyndigheterna om uppgifter för röstmottagningen i utlandet.

Under april månad inbjöd Valmyndigheten företrädare för riksdagspartierna till en informationsträff om tider och rutiner för partiernas beställningar av röstsedlar och övrigt valmaterial. Ett informationsmöte hölls även med representanter från de två

kampanjorganisationerna. Samma månad arrangerades ett seminarium för journalister, där Valmyndigheten informerade om resultatredovisningen, röstningsförfarandet, material och informationsåtgärder.

4 Valdeltagande

Valdeltagandet i folkomröstningen uppgick till 82,6 %. Motsvarande siffra för folkomröstningen 1994 om medlemskap i Europeiska Unionen var 83,3 %. Valdeltagandet vid valet till riksdagen 2002 var 80,1 % och till kommun- och landstingsfullmäktige samma år 77,9 % respektive 77,4 %.

5 Vissa ekonomi- och statistikuppgifter

De preliminära kostnaderna för folkomröstningen torde uppgå till cirka 175 miljoner kronor, varav ersättningen till Posten Sverige AB uppgår till 113 miljoner, till kommunerna 5 miljoner och till länsstyrelserna drygt 4 miljoner kronor. Produktion av valmaterial inkl. distribution uppgår till cirka 22 miljoner kronor, informationen till 13,5 miljoner och datatjänsterna till cirka 12 miljoner kronor.

En närmare redogörelse för Valmyndighetens kostnader vid folkomröstningen kommer att finnas i årsredovisningen för år 2003.

Valmyndigheten begärde efter folkomröstningen in viss statistik från länsstyrelser och kommuner.

Följande uppgifter redovisades (hela landet):

Antal ångerröster*: 530

Antal väljare redan avprickade i röstlängd**: 47

Antal underkända brevröster vid onsdagsräkningen: 929

Antal röster som kom in för sent till onsdagsräkningen: 17

Antal budröster: 82 818 (4 kommuner har inte redovisat uppgift)

* Personer som röstat i vallokal trots att de redan förtidsröstat.

** Personer som redan var avprickade i röstlängden när de kom till vallokalen för att rösta.

6 Röstkort och röstlängder

6.1 Röstkort

Enligt 7 kap. 8 § vallagen skall röstkortet skickas ut så snart som möjligt, dock senast så att de röstberättigade som är folkbokförda i landet beräknas ha fått det 18 dagar före valdagen, dvs. den dag då poströstningen startar.

Lördagen den 16 augusti gjordes bearbetningar för framställning av underlag för tryckning av röstkort. Underlagen sändes samma dag vidare till tryckeri för produktion av röstkorten. Tryckeriet kunde leverera de sista röstkorten till postbefordran onsdagen den 20 augusti.

Röstkort till personer med utrikes adress skickades iväg först från tryckeriet för distribution med post utomlands. Mellan den 20 och 27 augusti delades röstkortet med inrikes adress ut enligt avtal med Posten Sverige AB och City-Mail Sweden.

Den begränsade tiden för framställning och distribution av röstkort gör att röstkortsförsändelserna i många fall kommer fram till utlandssvenskarna alldeles för sent för att kunna användas vid röstningen. Dock behövs inget röstkort för att kunna rösta utomlands, utan ett s.k. adresskort kan användas både på utlandsmyndigheter och vid brevröstning. Utlandsmyndigheterna har dessutom möjlighet att få ett certifikat hos Valmyndigheten som ger dem möjlighet att skriva ut röstkort. 1 129 dubblettröstkort skrevs ut av utlandsmyndigheterna, vilket var ca 2 % av det totala antalet utskrivna dubblettröstkort.

Dubblettröstkort tillhandahölls av Valmyndigheten, länsstyrelserna, kommunerna och ett flertal utlandsmyndigheter. Antalet utskrivna dubblettröstkort minskade med ca 15 000 jämfört med de allmänna valen 2002.

Det totala antalet utskrivna dubletter uppgick till 51 807, varav

Valmyndigheten: 3 565 (ca 7 %)

Valmyndighetens valjour i Bräcke: 27 382 (ca 53 %)

Länsstyrelser och valnämnder: 19 731 (ca 38 %)

Utlandsmyndigheterna: 1 129 (ca 2 %)

Valmyndighetens valjour, som finns tillgänglig på telefon 020-825 825, förstärktes under folkomröstningen genom avtal med ett företag som svarade för utskriften av dubblettröstkort och utskick av brevröstningsmaterial. Valjouren tog hand om den största delen av förfrågningarna om dubblettröstkort. Se vidare under avsnitt 9.4 om valjouren.

De adresser som används för utskick av röstkort hämtas från Skatteverkets folkbokföring. Också vid folkomröstningen kom många försändelser i retur för att adressen inte längre var aktuell. Antalet returer uppgick till ca 47 600. Valmyndigheten kommer att vidarebefordra adressuppgifterna på de röstkort som kommit i retur till folkbokföringen för vidare utredning.

6.2 Röslängder

Den 15 augusti, som var kvalifikationsdagen för rösträtt vid folkomröstningen, upprättade Valmyndigheten ett röslängdsregister. Länsstyrelserna rättade röslängdsuppgifter fram till den 2 september. Därefter påbörjades omedelbart tryckning av röslängder. Tryckningen av samtliga röslängder var klar söndagen den 7 september och de sändes till kommunerna under måndagen. Valmyndigheten hade avtalat med Posten Sverige AB om leverans av röslängderna senast kl 16.00 den 9 september. I ett fåtal fall kom röslängderna fram senare än utlovat.

Problem med bindning eller dåligt tryck i röslängder inrapporterades från enstaka kommuner.

7 Valmaterial

Enligt 5 § lagen (2003:83) om folkomröstning om införande av euron var Valmyndigheten ansvarig för att på begäran kostnadsfritt förse partier och organisationer med röstkuvert,

ytterkuvert för budröst och kuvert för brevröstning i den utsträckning som myndigheten ansåg att det behövdes inför folkomröstningen.

Valmyndigheten hade enligt denna lag visst ansvar att beräkna hur stor mängd material som partier och organisationer kunde behöva inför folkomröstningen. Det var speciellt stor efterfrågan på brevröstningsmaterial från vissa partier och efterfrågan översteg klart de beräkningar som Valmyndigheten gjort. Valmyndigheten kunde dock klara leveranserna utan att upplagorna tog slut.

Valmyndigheten skulle också tillhandahålla önskat antal röstsedlar till riksdagspartierna och till de kampanjorganisationer som fick statsbidrag. Staten svarade för kostnaderna för röstsedlar för varje beställare motsvarande två gånger antalet röstberättigade i landet. Det totala antalet beställda röstsedlar fördelade sig enligt följande:

Ja	38 miljoner
Nej	37 miljoner
Blank	10 miljoner

Produktion och distribution av valmaterial har totalt sett fungerat på ett mycket tillfredställande sätt.

8 Förtidsröstning

8.1 Poströstning

Valmyndighetens avtal med Posten Sverige AB om röstmottagning sträcker sig fram till och med juni månad 2006. Under februari månad 2003 gjordes en inventering av vilka poströstningsställen som skulle kunna vara aktuella för folkomröstningen. Regeringen uttryckte i Valmyndighetens regleringsbrev att samma ambitionsnivå som vid de allmänna valen 2002 skulle gälla.

Här följer en förteckning över postens serviceställen med röstmottagning vid folkomröstningen 2003. Motsvarande siffror vid de allmänna valen 2002 finns inom parentes.

Postcenter	395
Svensk Kassaservice	667*
Svensk Kassaservice hos partner	329
Tillfälliga röstmottagningsställen	180
”Gamla postkontor”	19
Summa	1590 (1481)
Antal lantbrevbärlinjer:	2 540 (2700)

* varav 251 är sametablerade med Postcenter, dvs. stationerade i samma eller i intilliggande lokaler.

Poströstningens omfattning vid folkomröstningen 2003 jämfört med valen 2002:

	2003	2002
Totalt antal poströster	1 840 991	1 605 920
Antal röstberättigade	7 077 502	6 722 152
Antal röstande	5 843 788	5 385 430
Poströster % av totalt antal röster	31,5	29,8
Antal serviceställen öppna på valdagen	320	314
Kostnad/poströst	61,47 kr	68,89 kr

Uppdelningen av de mottagna poströsterna veckovis:

Vecka 1: 11 %

Vecka 2: 25 %

Vecka 3: 64 %

Den omorganisation som Posten Sverige AB genomgått under 2002 och 2003 påverkade förutsättningarna för poströstningen också under folkomröstningen. Många av postens röstmottagningsställen har blivit mindre till ytan och det finns därmed sämre förutsättningar än tidigare att bedriva röstmottagning på ett säkert sätt. Det finns större risker för köbildning och mindre plats för väljarna att göra i ordning sin röst i avskildhet.

På det stora hela fungerade dock poströstningen bra. Valmyndigheten kan emellertid notera att det liksom vid föregående val inrapporterats en del synpunkter. De flesta synpunkter har gällt bristande utrymme, oordning i lokalerna och köbildning, men också öppettiderna för röstmottagning och olika praxis gällande vilka identitetshandlingar som skulle accepteras har påtalats.

8.2 Institutionsröstning

Valmyndigheten uppdrog den 19 februari 2003 åt samtliga valnämnder att anordna röstmottagning på sjukhus och vårdinrättningar, s.k. institutionsröstning. I brevet påtalades att kommunerna skulle anordna institutionsröstning vid folkomröstningen i samma omfattning som vid de allmänna valen 2002. Institutionsröstning anordnades av 262 kommuner och sammantaget hölls röstmottagning på 1831 institutioner, vilket var något färre än vid valen 2002.

Det finns ännu ingen fullständig bild av kostnader och antal röster för kommunernas institutionsröstning, eftersom samtliga kommuner ännu inte kommit in med uppgifter om detta. Antalet röster uppskattas i dagsläget till ca 30 000, vilket är något färre än 2002. Kostnaden beräknas uppgå till ca 5 miljoner kronor, vilket är ca 1 miljon lägre än föregående år. Den genomsnittliga kostnaden per röst uppgick vid folkomröstningen till drygt 170 kronor och vid de allmänna valen 2002 till drygt 186 kronor.

Två kriminalvårdsanstalter höll röstmottagning i egen regi eftersom de berörda kommunerna inte var villiga att ansvara för röstmottagning på vårdinrättningar med statlig huvudman.

Liksom inför valen 2002 hade Valmyndigheten samråd med Statens Institutionsstyrelse om ett antal LVU/LVM-hem som även inför folkomröstningen var intresserade av att anordna röstmottagning i egen regi. Endast ett LVU-hem behövde ordna röstmottagning på egen hand. Röstningen på övriga institutioner togs om hand av respektive kommun.

Antal mottagna röster på de tre institutioner som bedrev röstmottagning i egen regi uppgick tillsammans till 86.

Institutionsröstningen har vad Valmyndigheten erfarit fungerat bra. Det kan konstateras att det på vissa institutioner knappast fanns någon som ville rösta. I de fall där kommunen kan förvänta sig ett näst intill obefintligt intresse för röstning bör kommunen vid kommande val överväga alternativa röstningsmöjligheter för dem som vistas på den institutionen.

8.3 Utlandsröstning

Liksom vid valen 2002 gavs det två alternativ vid röstning från utlandet; via en svensk utlandsmyndighet eller genom brevröstning från utlandet. Lagen (1997:159) om brevröstning i vissa fall, som upphörde att gälla den 31 december 2002, blev genom ett riksdagsbeslut ersatt av lagen (2003:84) om brevröstning i vissa fall, som gäller till utgången av 2005.

Det totala antalet röster som kom in från utlandet var 51 267, vilket var en ökning med nästan 14 000 jämfört med de allmänna valen 2002.

Röstmottagning anordnades på 332 röstmottagningsställen i utlandet. Det var något färre utlandsmyndigheter som anordnade röstmottagning jämfört med valen 2002, men fler röster togs emot totalt. Sammanlagt togs 21 816 röster emot på utlandsmyndigheterna, vilket var en ökning med drygt 2 700 röster jämfört med föregående års val. De ambassader som tog emot flest röster var London (1 615), Oslo (1 531) och Bryssel (1 500).

Brevröstningsmaterial skickades i början av juni direktadresserat ut till ca 106 000 utlandssvenskar. Försändelsen gick iväg ca två månader tidigare än motsvarande utskick vid 2002 års val. Det visade sig trots detta att en del adressater fick materialet för sent för att hinna rösta, samtidigt som det tidigarelagda utskicket resulterade i att Valmyndigheten fick ta emot drygt 1 500 brevröster som skickats in för tidigt. Myndigheten skickade ett speciellt brev till dessa väljare med en upplysning om att rösten avgivits på ett felaktigt sätt. En ny uppsättning brevröstningsmaterial bifogades också som gav dem en möjlighet att göra i ordning en ny brevröst.

Brevröstningsmaterialet fanns på alla utlandsmyndigheter, hos valnämnderna och Valmyndigheten. Även inför folkomröstningen sändes en hel del material ut till väljare efter beställning.

I lagen (2003:84) om brevröstning i vissa fall anges, att en brevröst får göras i ordning tidigast 30 dagar före valdagen och att brevrösten skall ha kommit Valmyndigheten tillhanda senast dagen efter valdagen. Valmyndigheten anser att den tidsperiod som anges i lagen är för kort för att brevrösten skall komma in i tid eftersom vissa länder har

oregelbunden postgång. En förlängning av den period som väljaren har på sig för att göra i ordning och skicka in en brevröst till Sverige skulle avhjälpa detta problem.

Totalt kom 29 451 brevröster in, vilket var en ökning med över 10 000 röster jämfört med föregående år. Av dessa kunde 1 333 inte godkännas, främst på grund av att brevrösten inkommit till Valmyndigheten för sent. Andra orsaker till underkännande var att väljaren inte kunde identifieras eller att rösten postats i Sverige. Som redovisats under avsnitt 5 Vissa statistikuppgifter underkändes ytterligare 929 brevröster vid valnämndernas onsdagsräkning.

9 Informationsinsatser

Valmyndighetens informationsinsatser kan delas upp i två delar; den allmänna informationen till samtliga väljare samt riktad information för vissa väljargrupper. Röstkortet, TV-spottar, Valmyndighetens hemsida och valjouren riktades till samtliga grupper av väljare. Dessa insatser kommer att närmare beskrivas nedan under egen rubrik. Den riktade informationen för vissa väljargrupper redovisas också under särskild rubrik.

9.1 Röstkortet

Ett röstkort skickades till varje röstberättigad under perioden 20 - 27 augusti. Röstkortet var inneslutet i en vikbar folder med information om när, var och hur man röstar.

9.2 TV-spottar

Valmyndigheten framställde tre längre och tre kortare filmer inför folkomröstningen. Filmerna, som sändes i vissa reklamfinansierade TV-kanaler och på biografer under perioden 15 augusti - 13 september 2003, hade följande information:

- Röstkortet skickas ut mellan den 20 och 29 augusti – så här ser det ut.
- Nu kan du poströsta – håll utkik efter postens symbol för röstmottagning.
- Om du inte fått ditt röstkort eller tappat det kan du få ett nytt om du...

Varje budskap spelades in i en lång (40 sekunder) och en kort (15-20 sekunder) version. Samtliga filmer framställdes som ljudfiler och sändes som trailers i fyra reklamfinansierade radiokanaler under samma period.

Särskilda filmer framställdes för Sveriges Televisions Anslagstavlan. Informationen var densamma som ovan men filmerna framställdes i enlighet med de regler som gäller för myndighetsmeddelanden i Sveriges Television.

Under vecka 37 utfördes en mätning av den information som gått ut till allmänheten. Främst gällde mätningen vad som gått ut via TV. Mätningen omfattade 500 telefonintervjuer av personer i åldrarna 18-75. Resultatet av mätningen visar att informationskampanjen hade en god genomslagskraft i TV. 56 % kommer ihåg att de sett ett inslag varav 90 % uppger att de klart uppfattat budskapen. 95 % svarade Ja på frågan "Anser du att du fått all den information du behövde vad gäller själva röstandet, tidpunkt, vallokal, poströstningslokaler?".

Analysen gav också information om vilken räckvidd filmerna fick i de reklamfinansierade TV-kanalerna. Baserat på de tider för utsändning som Valmyndigheten köpt uppmättes en förväntad räckvidd på 63 % av tittarna över 18 år. På grund av ett ökat antal tittare speciellt under friidrotts-VM uppmättes den faktiska räckvidden till 72 %, vilket är 10 procentenheter över det estimerade värdet.

9.3 Hemsidan

All tryckt information som producerades inför folkomröstningen publicerades också på Valmyndighetens hemsida. Där fanns från och med början av augusti bl.a. uppgifter om adresser och öppettider för vallokaler, institutioner, utlandsmyndigheter och postlokaler som hade röstmottagning.

Nytt för folkomröstningen var att Valmyndigheten på hemsidan presenterade information om när, var och hur man röstar på teckenspråk och med en ljudfil.

9.4 Valjouren

Inför folkomröstningen förstärkte Valmyndigheten den valjour som vid valet 2002 öppnades på telefon 020-825 825. Ett företag stationerat i Bräcke fick uppdraget att hantera rutinartade telefon- och e-postförfrågningar om t.ex. röstkort och brevröstningsmaterial.

Sammanlagt 20 personer tjänstgjorde i arbetslag under perioden 11 augusti – 14 september för att bemanna valjouren. På 10 arbetsplatser installerades en PC, nätuppkoppling och telefon och lokalen försågs med skrivare och fax. Det fanns även viss beredskap för extra svarsställen och arbetsplatser.

Statistik fördes över antalet samtal och e-post per dag. Det största antalet samtal, 11 537, kom in på valdagen. Totalt kom 49 416 samtal in mellan den 25 augusti och den 14 september. Antalet e-brev uppgick till 9 555 under hela perioden.

Valmyndigheten konstaterar att förstärkningen av valjouren i allt väsentligt var mycket lyckad. Endast ett fåtal rapporter om telefonkö rapporterades och inga tekniska fel uppstod under arbetsperioden. Då erfarenheterna av denna tjänst är goda planerar Valmyndigheten att även vid kommande val använda sig av denna typ av extern servicetjänst. Härigenom kan myndighetens egna resurser användas för att besvara mer komplicerade frågor och ge en bättre service till den totala valadministrationen.

9.5 Riktad information till vissa väljargrupper

En något förlängd version av röstkortets informationsfolder översattes till 17 olika språk, varav 14 ingick i den tabloidtidning, ”Bra att veta om folkomröstningen”, som framställdes inför folkomröstningen. Övriga översättningar redovisades på hemsidan. Tidningen spreds genom kommunernas valnämnder, medborgarkontor och invandrarföreningar och fanns också hos posten och partierna/kampanjorganisationerna. Den kunde också beställas från Valmyndigheten.

Annonser infördes under våren på flera språk i ett antal invandratidningar med information om rätten att delta i folkomröstningen och om att information på andra språk kunde beställas hos Valmyndigheten. Vidare sände Valmyndigheten informationstrailers via ett antal radiokanaler för invandrare och informationsinslag i den digitala kanalen DTU7.

Valmyndigheten genomförde en speciellt riktad kampanj till invandrare i de tre storstadsområdena Stockholm, Göteborg och Malmö under en tvåveckorsperiod före folkomröstningen. Ett flerspråkigt arbetslag på totalt sju personer besökte de mest invandratäta områdena i de tre städerna för att dela ut broschyren "Bra att veta om folkomröstningen" och svara på enklare frågor. Flera centrumanläggningar besöktes, liksom festivaler och konserter med främst invandrare som publik. Totalt besöktes 75 platser.

De filmer som Valmyndigheten visade i TV och på biografer, liksom den radioreklam som sändes via ett antal radiostationer hade generellt en större genomslagskraft för en något yngre publik. Vad gäller information inför folkomröstningen riktad till unga väljare annonserade Valmyndigheten i maj och juni i en tidning för universitetsstudier om möjligheten att brev rösta från utlandet. Vidare infördes annonser under maj och september i en tidning för gymnasieelever för att informera om rösträtten och om att det är enkelt att rösta. För att ytterligare nå ut till ungdomar publicerade Valmyndigheten annonser med samma budskap på Lunarstorm.

För synskadade, dyslektiker och andra som har svårt att läsa normal text lästes informationen i tidningen "Bra att veta om folkomröstningen" in på kassett och som ljudfil. Denna kassett distribuerades till ca 10 000 synskadade och ca 1 700 bibliotek. En annons infördes i de synskadades tidning Perspektiv om möjligheten att beställa kassetten. Den inlästa kassetten publicerades som ljudfil på Valmyndighetens hemsida.

Speciellt material som gör det möjligt för blinda som kan läsa punktskrift att rösta utan hjälp togs fram och distribuerades till knappt 600 personer. En annons i tidningen Perspektiv infördes om möjligheten att beställa materialet.

Informationen i tidningen "Bra att veta om folkomröstningen" framställdes på teckenspråk i samverkan med ett företag som specialiserat sig på denna typ av information. Teckenspråksfilmen publicerades på Valmyndighetens hemsida. Samma information översattes till en broschyr på lätt svenska och skickades ut till ca 4 000 adresser som Centrum för lättläst har i sina register. Även landstingen och ett antal handikappsorganisationer fick broschyren.

För utlandssvenskarna skickade Valmyndigheten ut en speciell försändelse med brev röstningsmaterial tillsammans med en förteckning över öppettider och kontaktuppgifter för alla ambassader och konsulat som hade röstmottagning. Valmyndigheten medverkade dessutom i intervjuer m.m. i Sveriges Radios utlandssändningar.

Under maj-juni publicerades annonser i Sjöfartstidningen, Nautisk tidskrift och Maskinbefälet om möjligheten för sjömän att beställa brev röstningsmaterial.

Ett blad med information om budröstning togs fram där det framgick vilka som får budrösta och vad som krävs för att en budröst ska ha gjorts i ordning på ett korrekt sätt. Budröstningsbladet distribuerades till samtliga valnämnder, länsstyrelser, Posten Sverige AB, partier och kampanjorganisationer samt till allmänheten efter beställning. Informationen i bladet fanns också att läsa på Valmyndighetens hemsida.

Valmyndigheten kan konstatera att informationssatsningarna inför och under folkomröstningen har fallit väl ut och endast ett fåtal synpunkter har inrapporterats gällande brist på information. Vissa media uppmärksammade att Valmyndigheten inte publicerat information riktad till de grupper som talar något av Sveriges fyra minoritetsspråk. Valmyndigheten kommer att beakta detta inför kommande val och folkomröstningar.

10 Valdatasystemet

Valdatasystemet hade under våren 2003 anpassats för att stödja folkomröstningen. Under tre veckor före folkomröstningen utfördes simuleringar av valnattsrapportering och slutlig sammanräkning så att alla intressenter kunde följa förloppet och se exakt hur presentationen skulle se ut på valnatten. Det var också möjligt att hämta XML-data för egen vidare bearbetning.

Länsstyrelserna ansvarade för rapportmottagningen av valresultaten på valnatten. Varje valdistrikt rapporterade in resultaten genom att ringa ett speciellt telefonnummer för rapportmottagning. Länsstyrelserna förde in det inringda resultatet i Valmyndighetens valdatasystem. Resultatet gick därefter vidare direkt till Valmyndighetens hemsida, där inrapporteringen kunde följas i realtid.

Inrapporteringen pågick mellan klockan 20.15 och 23.41 på valnatten. Mellan klockan 20.30 och 21.30 var belastningen som högst. Inga belastningsproblem uppstod.

Alla rutiner fungerade på avsett sätt och resultatredovisningen på valnatten fungerade utan problem.

11 Kommunala folkomröstningar

Antalet kommuner som genomförde lokala folkomröstningar var ovanligt stort beroende på att tolv kommuner i Stockholmsområdet folkomröstade om trängselavgifter.

Valmyndighetens insatser inskränkte sig till att skriva in en textrad på röstkortet om rösträtt även vid den kommunala folkomröstningen och utarbetandet av en särskild handledning.

